

రాజధాని వార్తలు

అమరావతి సోమవారం 16 - ఆదివారం 22 జనవరి, 2017 సంపుటి : 2 సంచిక 17

ఆంధ్రప్రదేశ్ 'రాజధాని' తొలి తెలుగు పత్రిక

Whatsapp No: 9440662699

పేజీలు 8 వెల : రూ. 5.00

వివరాలు 2లో...

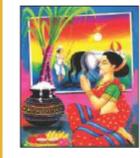
కిల కిలలాడిన రైళ్లు

వివరాలు 3లో...

సంక్రాంతి సాబగులు

వివరాలు 5లో...

ఇంటింటా సంక్రాంతి సంబరాలు

వివరాలు 7లో...

చిరు ఈజ్ బాక్

వివరాలు 8లో...

సమానత్వమే మన అజెండా

సైనికులకు నాసిరకం భోజనం కేంద్రానికి అవినీతి మరక

న్యూఢిల్లీ : నాసిరకం భోజనాన్ని అందిస్తున్నారని బీఎన్ఎఫ్ జావాను తేజబహదూర్ యాదవ్ వీడియోలకు మద్దతుగా సీఆర్పీఎఫ్ కానిస్టేబుల్ మరొకరు వీడియో పోస్టు చేయడం సమస్య తీవ్రతకు అద్దం పడుతోంది. ఎండకా వాననగా, రేయింబజు, చలిని సైతం లెక్కచేయకుండా సరిహద్దు వద్ద కావాలా కాసే సైకులకు నాసిరకం ఆహారం సరఫరాచేస్తున్నారనడం దేశవాసుల్లో ఆందోళన రేపుతున్నాయి. దేశంలోనే అతిపెద్ద పారామిలటరీ డకం కేంద్ర రిజర్వ్ పోలీసు దళం (సీఆర్పీఎఫ్)కి చెందిన కానిస్టేబుల్ జీతీసింగ్ తమపై ప్రభుత్వం విపక్ష చూపుతోందని సామాజిక మాధ్యమంలో వీడియో పెట్టారు. సైనికులతో సమానంగా శ్రమిస్తున్నా వారితో సమానంగా వేతనాలు, సదుపాయాలు తమకు కల్పించడం లేదన్నారు. ఒకవైపు సరిహద్దు రక్షణదళాలు కన్నీరు పెడుతుంటే అప్పేట్లై ఏ సమస్యలేదంటూ ఉన్నతాధికారులు చెబుతుంటే ప్రజలకు అగ్రహం కలిగిస్తోంది. అవసరమైనప్పుడు సెలవులు దొరకవు. క్యాంపీస్ లేదు.. నిరంతరాయంగా పనిచేస్తుంటారు. రిటైర్మెంట్ తర్వాత పెన్షన్లు ఉండవు. ఎలా బతకాలి? ఏమీలే దుర్గతి అంటూ జీతీసింగ్ పలు ప్రశ్నలు సంధించారు. 'లోకసభ ఎన్నికల సుంచి స్థానిక ఎన్నికలకు... ప్రార్థనమందిరాల సుంచి విమానాశ్రయాల పరకు మేంభద్రత కల్పిస్తాం. మా జీవితముతా చత్రిన్ గా, జాబ్ లోనే గడిపిపోతోంది. కనీసం ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయులకు ఉన్నంత విలువ కూడా మాకు లేదు. వారంతా నెలకు రూ.50-60 వేల జీతాలు తీసుకుంటూ సెలవుల్లో కుటుంబాలతో గడుపుతున్నారు. కానీ మా కోసం సంక్షేమ పథకాలు కూడా లేవు. మా గోడు ఎందుకు పట్టించుకోరు' అంటూ జీతీసింగ్ భావోద్వేగాంగా మూట్టారు. దీనిపై సీఆర్పీఎఫ్ డైరెక్టర్ జనరల్ స్పందిస్తూ ఇది చాలా పాత వీడియో అని దాటవేసేందుకు ప్రయత్నించారు.

దిగ్విప్లవ ప్రభుత్వం
తేజబహదూర్, జీతీసింగ్ల వీడియోలు కలకలం రేపటంతో కేంద్రం దిగ్విప్లవం. ఆయా వీడియోలను తీవ్రంగా పరిగణిస్తున్నట్లు తెలిపింది. జవాన్ల పరిస్థితిని మెరుగు పర్చేందుకు అవసరమైన అన్ని చర్యలు తీసుకుంటామని కేంద్రమంత్రి కిరణ్ రిజిజా అన్నారు. జీతీసింగ్ వీడియోపై స్పందిస్తూ దీంతో అనేక విషయాలు వెలుగులోకి వచ్చాయని, భవిష్యత్లో ఇలాంటి తప్పిదాలు జరగకుండా చూస్తామని ఆయన హామీ ఇచ్చారు.

- ▶ నేడు కోసూరులో సంక్రాంతి సంబరాలకు జబర్దస్ట్రీట్ : సంస్థ అధ్యక్షుడు పోతురాజు శ్రీనివాసరావు
- ▶ ఖిరంగిపురంలో 14.15న రాష్ట్రస్థాయి ఆటల పోటీలు :కార్యక్రమాల నిర్వహకులు ఖిరంగిపురం
- ▶ ఏప్రిల్ 5 నుంచి మాదిగల మహాసంకల్ప రథయాత్ర :రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు రమణయ్య ప్రెసిడెంట్ ఎం.ఎన్ రాజు
- ▶ అమరావతి అభివృద్ధి తీలక భాగస్వామ్యం : ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు
- ▶ 2018 నాటికి యూజీడి నిర్మాణం పూర్తి : గల్లా జయదేవ్
- ▶ ఖిబ్రవరి 10 నుంచి సెంట్రల్ జోన్ పోటీలు : ఉపాధ్యక్షులు వెంకట సుబ్బయ్య
- ▶ 19న సత్తెల్ల ఆలయంలో వేలంపాట : ఈవో సంధ్య
- ▶ ఖిబ్రవరి 8న పీఎస్ ఎల్ఓ-37 ప్రయోగం : సతీష్ ధవన్

కనిపించని సంక్రాంతి శోభ

సూక్ష్మజీవులు, దోమలు సశివేమి. ఇప్పుడు ఇవేమీ లేక రోగాలు ఎక్కువైపోయాయి. చుట్టూ పక్కల అందరినీ పిలిచి వారితో కలిసి అడిపాడేవారు. చచ్చుట్లు కొడుతూ గొట్టెలు చుట్టూ తిరుగుతూ సంప్రదాయమైన జానపద గేయాలు పాడేవారు. అదో సరదా, సంతోషంగా ఉండేది. ఆనందంగా అందరికీ తాంబూలాలు ఇచ్చి పంపేవారు. సంక్రాంతి నెల రోజులు అదో సందడిగా ఉండేది. ఇప్పుడు అసలు గొట్టెలు పెట్టే వారే లేరు. నేటి ఆడపిల్లలకు అసలు గొట్టెలు అంటేనే జరుపుకోగలుగుతున్నామా ! అంతా యాంత్రికం. కనీసం భార్యభర్తల కూడా ఒక చోట ఉండని కుటుంబాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. పంగడైనా, పర్వదినమైనా ఇదే పరిస్థితి. ఇంకా అత్యున్నతంగా చోటిక్కడిది. కొంతమంది మాత్రం పండగ కోసం. సగరాలు,పట్టణాలు సుంచి పర్వదినం తరలి వెళుతున్నారు. కానీ, అక్కడ ఇప్పుడు పండగ వాతావరణం ఇంతకుమునుపులా కనిపించడం లేదు. ఆ వెళ్లివచ్చు కూడా పట్టణం రెండురోజులు కూడా ఉండలేకపోతున్నారు. ఉద్యోగాలు, సెలవులు, బస్సు టికెట్లు, రద్దీ ఇవే అదోచసలు ఇంక పండగను ఆస్వాదించే సమయమేదీ!

అసలు పండగంటే...ఒకప్పుడు ఆంధ్రదేశమంతటా పల్లెల సుంచి స్వజాల పరకా ఎంతో ఉత్సాహంగా జరుపుకునేవారు. నెల రోజుల యాంత్రికం పండగ సందడి గ్రామాల్లో మొదలయ్యేది. ఇంటి ముందు రంగుపల్లెలు, వాటిమీద గొట్టెలతో వాతావరణం కొత్త కళను సంతరించుకునేది, ఈ ముగ్గులు అందంగా కనిపించేందుకు ఆవు పేడతో కళ్యాణ చల్లేవారు. గొట్టెల మీద పసుపు, కుంకుమ, గుమ్మడి పూలు అల్లి, ఆ అందమే వేరు. తెలతెలవాడుతూనే హరిదాసులు, కొంచెం పొత్తికాక గంగిరెద్దుల వాళ్ళు సందడి ఉండేది. ఇప్పుడు ఇవేమీ లేవు. ఇవన్నీ కనుమరుగైపోయాయి. నేటి యువత, పిల్లలకు గంగిరెద్దులు, హరిదాసులు అంటే ఎవరో కూడా తెలియదు. శివుడిని కొలిచే జంగమ దేవరాల ప్రత్యేకంగా ఈ నెలలోనే ఇంటింటికి తిరిగి వచ్చివున్నారనేవారు. ధనుర్మాసంలో చలివేళ ఇంటి ముందు ఆవు పేడతో వేసే కళ్యాణ, గొట్టెల పల్లె

సెలవలు పెట్టి సగరవాసులంతా సొంతూళ్లకు చేరుకున్నా, కొత్తబట్టలతో సందడి చేసినా, కోడిపందలలో సరదాగా గడిపినా, సంక్రాంతి శోభమాత్రం కాసరాపడలేదు. పండుగలలోని ఆత్మను పోగొట్టుకున్నాం. ఎందుకంటే సంక్రాంతి రైతుపండుగ, రైతు సంతోషంగా ఉంటేనే ఈ పండగకు అర్థం పరమార్థం... రైతు జీవితాల్లో ఉపస్థులు నింపిన నాడే అసలైన సంక్రాంతి.

- మిగన 2 లో

ఎయిర్ షో.. ఆద్యతం అత్యద్భుతం

రాజధాని ప్రతినిధి-విజయవాడ : ఎప్పుడూ సముద్రతీరాల్లో వారికే మాత్రమే కనువిందు చేసే ఎయిర్ షో ఈసారి విజయవాడలో నిర్వహించడం యువతను ఆనందానికి లోనుచేసింది. సగరవాసులు ఈ షోను చూడటానికి చాలా ముందుగానే ఘాట్ కు పులకరించింది. నాలుగు విమానాలు రివ్యూయ్ గగనంపైకి ఎగిరాయి. దట్టమైన షోగలు కక్కుతూ కొద్ది క్షణాలకే అవి వేరయ్యాయి. ఆకాశంలో సమాంతరంగానూ, వృత్తిరీకంగానూ కిందకూ, పైకి చక్కర్లు కొట్టి, అందరినీ, ఆశ్చర్యచకితుల్ని చేశాయి. వాయుసేవకు చెందిన విమానాలతో గ్లోబల్ స్టార్స్ బృందానికి చెందిన వైలెట్లు చేసిన విన్యాసాలు అద్భుతంగా కొనసాగాయి. సరిగ్గా పైలెట్లు చేసిన విన్యాసాలు అద్భుతంగా కొనసాగాయి. సరిగ్గా 15 నిమిషాలు పాటు సాగిన ఎయిర్ షో విజయవాడ సగర ప్రజల్ని కనువిందు చేసింది. పున్నమి, భవానీపూట్లలో సుంచి ఎయిర్ షో లాంఛనంగా ప్రాంభమైంది. తొలిరోజు ఎయిర్ షో తిలకించేందుకు పున్నమి ఘాట్ కు కుటుంబ సమేతంగా ప్రజలు పెద్దఎత్తున తరలివచ్చారు. గగనంలో చక్కర్లు

కొడుతూ, అద్భుతంగా విన్యాసాలు చేసిన విమానాల్ని ఆసక్తిగా తిలకించారు. ఈ విన్యాసాల సమయంలో సగరం విమానాల శబ్దంతో హోరెత్తించిన ఒక్కొక్కరి ఆకాశం సుంచి కిందకు విమానం దిగిసప్పుడు చూసిన వారంతా అది పదిపొతుందని అందోళన చెందగా, క్షణంలోనే రివ్యూయ్ పైకి ఎగిరిన దృశ్యాలు ఆసక్తికరంగా సాగాయి. ఎయిర్ షో కోసం భవానీపురంలోని పున్నమి ఘాట్ సుంచి భవానీస్టాన్ ఘాట్ వరకు 14 ఎకరాల్లో భారీ ఏర్పాటు చేశారు. ఇక్కడ ఏర్పాటు చేసిన ప్రత్యేక వేదికపై సుంచి సీఎం చంద్రబాబునాయుడు, కేంద్ర మంత్రులు అశోక్ గజపతిరాజు, సుజనా చౌదరి, స్థానిక ప్రజాప్రతినిధులు షోను తిలకించారు. 13వ తేదీన ఉదయం 11గంటల సుంచి 11.15 గంటల వరకూ, మళ్లీ సాయంత్రం 4.30 గంటల సుంచి 4.45 వరకూ విన్యాసాలు కొనసాగుతాయి. 14వ తేదీ ఉదయం 11నుంచి 11.15 వరకు, సాయంత్రం 4.15 4.30 వరకు ఎయిర్ షో నిర్వహిస్తారు. యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ దేశానికి చెందిన మార్క్ జెఫ్ఫరీ నాయకత్వంలోని గ్లోబల్ స్టార్స్ టీమ్ వైలెట్ ఈ అద్భుత విన్యాసాలకు సారథ్యం వహించారు. తొలిరోజు సగర పరిసర ప్రాంతాల సుంచి పెద్దఎత్తున ప్రజలు తరలివచ్చి ఎయిర్ షోను తిలకించడంతో పున్నమి, భవానీ ఘాట్లు కిలకిలలాడాయి.

భూగర్భ డ్రైనేజి నిర్మాణం కోసం ప్రజలు ఎదురుచూపులు...

అన్నంరెడ్డి: సుబ్బారావు, రాజధాని ప్రతినిధి, కొయ్యలగూడెం. : భూగర్భ డ్రైనేజి వ్యవస్థను నిర్మించి రాష్ట్రాన్ని స్వచ్ఛ ఆంధ్ర దేశంగా తీర్చిదిద్దాలని పాలకులు, ప్రభుత్వం తరచూ ప్రకటిస్తున్నాడు. స్థానికంగా ఉండే రాజకీయ పరిస్థితులు, స్థానిక సంస్థల స్థితిగతులు ఇందుకు అడ్డు గోడలుగా నిలుస్తుండటంతో ఆశించిన మేరకు అభివృద్ధి పనులు కార్యరూపం దాల్చులేదు. మండల కేంద్రమైన కొయ్యలగూడెంలోను ప్రస్తుతం ఇదే పరిస్థితి ఉంది. దాదాపు 18 వేల జనాభా గల కొయ్యలగూడెం పట్టణంలో భూగర్భ డ్రైనేజి పట్టణానికి రూ.6 కోట్లు నిధులు హామీ ఇచ్చిన జి.పి. చైర్మన్ బాపిరాజు నిర్మించటానికి రూ.6 కోట్లు నిధులను జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్ ముక్కామిటి బాపిరాజు, మంజూరు చేయటానికి సముఖ వ్యక్తం చేసారని జిల్లా పరిషత్ వైస్ చైర్మన్ గా ఉన్న స్థానిక జి.పి.డి.సి. సభ్యురాలు చింతల వెంకటలక్ష్మి తెలిపారు. జి.పి. చైర్మన్ ఆదేశాల మేరకు గ్రామీణ సీటీ సరఫరా శాఖ అధికారులు దాదాపు యేడాదిన్నర క్రితమే అంచనా ప్రతిపాదనలు రూపొందించి జిల్లా పరిషత్ కు సమర్పించారు. మండలంలోని కొయ్యలగూడెంలో 2500 మీటర్లు పొడవున భూగర్భ డ్రైనేజి నిర్మించటానికి ఆరు కోట్ల రూపాయలు వ్యయం కావని అంచనాలు ప్రతిపాదనలలో పేర్కొన్నారు. కొయ్యలగూడెంకు మంజూరు ఇచ్చే రూ.6 కోట్ల నిధులలో కనీసం 10 నుంచి 20శాతం నిధులను గ్రామ పంచాయతీ జి.పి.కి జమచేయవలసి ఉంటుందని జి.పి. చైర్మన్ బాపిరాజు పరిపూర్ణ పంచాయతీ

భోగి మంటలు అంటుకున్న వ్యక్తిని కాపాడిన ఎమ్మెల్యే

గుంటూరు : భోగి వేడుకల్లో అపకృతి చోటు చేసుకుంది. గుంటూరులో జరుగుతున్న భోగి వేడుకల్లో ఓ వ్యక్తి మంటలు అంటుకున్నాడు. భోగి మంటలు అంటుకున్న ఒక వ్యక్తి గాయాల పాలయ్యాయి. సగరంలోని ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో జరుగుతున్న భోగి వేడుకల్లో ప్రజలు, నాయకులు భారీ సంఖ్యలో హాజరయ్యారు. ఈక్రమంలో భోగి మంట వెలిగించారు. అయితే మంట ఒక్కసారిగా ఎగిసిపడడంతో అక్కడ ఉన్న ఒక వ్యక్తి అంటుకున్నాడు. అయితే పక్కనే ఉన్న గుంటూరు పశ్చిమ నియోజకవర్గానికి చెందిన టీడీపీ ఎమ్మెల్యే మారుగల వేణుగోపాలరెడ్డి అప్రమత్తంగా వ్యవహరించి, సదరు వ్యక్తిని పక్కకు లాగారు. అనంతరం గాయపడిన వ్యక్తిని దగ్గరండి ఆస్పత్రికి తరలించారు. ఎమ్మెల్యే చేసిన పనితో ఒక వ్యక్తి ప్రాణాపాయం తప్పిందని పలువురు ప్రశంసించారు.

పాఠకులకు, ప్రకటనకర్తలకు, ఏజెంట్లకు

సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు

రాజధాని వార్తలు

గ్రామ ప్రజలకు సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు

గాదె వెంకటప్పయ్య పంచాయతీ కార్యదర్శి, రాయపూడి.

- మిగన 6 లో

పంటి గారూ నానో చికిత్స

- ఉస్మానియా ఆచార్యుడికి పేటింట
- సైన్స్ కాంగ్రెస్లో ప్రదర్శన

‘ఎలాంటి బ్రష్లు, పేస్టులు వాడినా 10వేల నుంచి లక్షలకా సూక్ష్మక్రిములు నోట్లో ఉంటాయి. కానీ మేం తయారు చేసిన నానో మిశ్రమాన్ని వాడితే... కచ్చితంగా వారి సంఖ్య 100కంటే తక్కువకు పడిపోతుంది. గార పోతుంది. అంతేకాకుండా పుష్కలపంపుగనక ప్రాథమిక దశలో ఉంటే ఈ మిశ్రమంతో నయం చేయవచ్చు. లేదంటే... దంతవైద్యులు చేసే రూటికెయిల్ పక్రియను కూడా ఇది సులభతరం చేస్తుంది. బాధుసాధక కావల్సిన పనిని రెండుసార్లలో ముగించవచ్చు.’ ఎంతబాగా బ్రష్ చేసినా పళ్లకు గారపడుతోంది... ఎంత జాగ్రత్తపడ్డా పిప్పిసన్న వచ్చిందని బాధ పడేవారు చాలామంది. అలాంటివారందరికీ ఉపశమనం... నానో టెక్నాలజీతో కూడిన అయస్సాంత పరిష్కారంతో ముందుకొచ్చారు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం నిజాం కళాశాల అచార్యుడు డాక్టర్ చాంద్ బాషాషా! మనం వాడే టూత్ పేస్టు, బ్రష్లలో అయస్సాంత లక్షణాలతో కూడిన నానో పదార్థాన్ని చేర్చి అయస్ చేసిన ప్రయోగాన్ని కేంద్ర శాస్త్రసంకేతిక మంత్రిత్వశాఖ కూడా ప్రశంసించి ఆమోదించింది. మన నోటిలోని బ్యాక్టీరియా నుంచి ఎలా బయటపడవచ్చో తెలిపే ఈ ప్రయోగాన్ని తిరుపతిలో జరుగుతున్న జాతీయ సైన్స్ కాంగ్రెస్లో ప్రదర్శించి వివరించారు. ఎప్పుడొకప్పుడు నోటిలో ఉత్పన్నమయ్యే తాత్కాలిక సూక్ష్మక్రిములు కొన్నె... అక్కడే స్థానం ఏర్పరచుకునేవి మరికొన్ని! మనం బ్రష్ చేసినప్పుడు తాత్కాలిక క్రిములు వెళ్లిపోతాయి. కానీ ఎంతబాగా బ్రష్ చేసినా నోటిలో కొంత బ్యాక్టీరియా మిగిలిపోతుంది. ఈ బ్యాక్టీరియా 20 నిమిషాల్లో పళ్లపై ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతాయి. ఇవి లాక్టిక్, అసిటిక్ యాసిడ్లను ఉత్పత్తి చేస్తాయి. పళ్లపై ఎనామిల్ పొర కలిగి... క్రమంగా గార పడతాయి. పళ్లు పుష్పిపోవటం కూడా జరుగుతుంది. కొన్ని కుటుంబాల్లో జన్మపరంగా కూడా పుష్పి పళ్లు వస్తుంటాయి. దీన్ని నివారించటానికి చాంద్ బాషా, అయస్ బృందం నానో పదార్థాలతో కూడిన పరిష్కారాన్ని కనుగొంది. ధనావేశంగా అయస్సాంత నానో పదార్థాలను టూత్ పేస్ట్, షాంపూల్లో 0.1 శాతం కలిపారు. ఇందులో అయస్సాంత ప్రభావం గల బరన్, ధనావేశంగా ఇమైన్ అనే పదార్థం ఉంటాయి. ఇవి కలిసిన టూత్ పేస్ట్ మిశ్రమాన్ని నోట్లో వాడినప్పుడు... ధనావేశంగా ఇమైన్ రుచావేశంగా సప్టంపేసి సైటోకాక్సన్ ముట్టాన్ని సూక్ష్మక్రిములతో బంధనం ఏర్పరచుకుంటుంది. అలా అయస్... టూత్ బ్రష్లకు అనువుల అయస్సాంత క్షేత్రాన్ని క్రియాశీలం చేస్తారు. ఇందుకోసం బ్రష్ చివర్లో చిన్న బిటినాలాంటి ఏర్పాటు ఉంటుంది. అయస్సాంత నానో పదార్థం లోపలన్న సూక్ష్మక్రిములన్నింటినీ బయటకు తీసుకొస్తుంది. బయటకుకూ గానే కడిగినా, లేదంటే బ్రష్ చివర్లోని బిటినను నొక్కటం ఆపేసినా సూక్ష్మక్రిములు బ్రష్ను పదిలేస్తాయి. నిజాం కళాశాలలో మైక్రోబయాలజీ, జెనెటిక్స్, బయోటెక్నిక్ విభాగాల అధిపతిగా పనిచేస్తున్న చాంద్ బాషాకు దీనిపై పేటింట కూడా లభించింది. త్వరలోనే దీన్ని వాణిజ్యపరంగా అందరికీ అందుబాటులోకి తెచ్చేందుకు కేంద్రశాస్త్ర సాంకేతిక మంత్రిత్వశాఖ కూడా హామీ ఇచ్చింది. ప్రజలకు ఉపయోగపడే ఈ పదార్థాన్ని ఎవరు ముందుకొచ్చారు... ఉచితంగా ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లు చాంద్ బాషా తెలిపారు.

సన్నద్ధతలేని రేషన్ పంపిణీ

సంక్రాంతి కానుక పంపిణీలో సమస్యలు

రాజధాని ప్రతినీధి-అమరావతి : అధికారులు ముందుచూపులేకుండా రేషన్ సరకుల పంపిణీలో ప్రవేశపెట్టిన నగదు రహిత విధానం అమలు ఒక ప్రహసనంగా మారింది. అధికార యంత్రాంగం నిర్ణయం వల్ల పేద కార్కుదారులు అటు చౌకధరల దుకాణాలు, ఇటు బ్యాంకుల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. అధికారులు, డీలర్లు, బ్యాంకర్ల మధ్య సమస్యలనేమి, ఈ-పోస్ట్ యంత్రాం ప్రధాన సర్వర్, ఆధార్ బ్యాంకింగ్ డేటాబేస్లు ఒకదానితో ఒకటి సకాలంలో అనుసంధానం కాకపోవడంవల్ల కార్కుదారులు అవస్థలు పడుతున్నారు. గతంలో ప్రతి నెల ఐదో తేదీ నాటికి 60 శాతం కార్కులకు పూర్తయ్యే సరకుల పంపిణీ ఈసారి 40 శాతం కార్కులకు కూడా జరగకపోవడం సమస్య తీవ్రతను చాటుతోంది. సరకులను నగదు రహిత పద్ధతిలోనే చేయాలా, నగదుపై కూడా చేయొచ్చా అనే స్పష్టత డీలర్లకు లేకపోయింది. నగదు రహిత లావాదేవీల నిర్వహణకు ప్రాథమిక అవసరం బ్యాంకు ఖాతా. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉన్న 1.34 కోట్ల మంది తెలుపురంగు కార్కుదారుల్లో ఖాతాలు ఎంత మందికి ఉన్నాయో, ఎంత మందికి లేవో, ఖాతాలు ఉంటే అవి ఆధార్తో అనుసంధానమయ్యాయో, లేదా అనే కనీస సమాచారం కూడా పౌరసరఫరాశాఖ వద్ద లేకపోయింది. నవంబరు చివరి నుంచే కనరత్తు చేస్తున్న కొలికి కొలికి రాబిరు. ఇలాంటి పరిస్థితిలో నగదుపైనే సరకులు పంపిణీ చేయండి అని డీలర్లకు స్పష్టం చేసి ఉండొచ్చు. అలా చేయలేదు. ప్రభుత్వం అవగాహన కల్పించక పోవడంవల్ల కార్కుదారులూ స్పష్టత లేదు. దుకాణం వద్దకు వచ్చాక నగదు రహిత

పద్ధతిలోనే సరకులు ఇస్తామని డీలర్లు అరుపుపై సరకులు ఇచ్చారు. ఆ మొత్తం, జనవరి నెల చెబుతుండటంతో వారు కంగొంటున్నారు. చేసేది లేక బ్యాంకుల వద్దకు పరుగుతీస్తున్నారు. సరకుల బ్యాంకు ఖాతాల నుంచి డీలర్ల ఖాతాలకు బదిలయం జరిగి లా సాఫ్ట్వేర్ను తీసుకొచ్చారు. ఇక్కడ మరో సమస్య ఉత్పన్నమైంది. డబ్బులు రెండుసార్లు కట్ డినిబెరులో కొంత మంది నగదు చెల్లించే సరకులు

తీసుకున్నారు. వారికిప్పుడు చిత్రమైన పరిస్థితి ఎదురవుతోంది. జనవరి నెల సరకులు తీసుకున్నప్పుడు వారి బ్యాంకు ఖాతాల నుంచి వీటి విలువతో పాటు డినిబెరు నెల సరకుల విలువ కూడా ఉపసంహరించబడి అవుతోంది. తాముమీకు రెండు సార్లు డబ్బులు చెల్లించాలంటూ కార్కుదారులు లబ్ధిబోవడంమంటున్నారు. ఈ పరిణామాలతో అధికారులు డినిబెరులో నగదుపై సరకులు తీసుకువెళ్లిన వారి జాబితాను రూపొందించే పనిలో పడ్డారు.

కార్కుదారులు, డీలర్ల మధ్య గొడవ
సరకుల పంపిణీ సమయంలో కార్కుదారు వేలిముద్రను డీలరు ఈ-పోస్ట్ యంత్రంపై తీసుకుని, సరకుల వివరాలను అందులో పొందుపరుస్తారు. అప్పుడు వారి విలువతో కూడిన రసీదు వస్తుంది. ప్రస్తుతం చాలా చోట్ల ఈ రసీదులో 'లావాదేవీ తిరస్కరణ (ట్రాన్సాక్షన్ డిక్లెన్)' అని సమాచారం వస్తోంది. కార్కుదారు బ్యాంకు ఖాతాలో మాత్రం వారికి రావాల్సిన సరకుల విలువకు సమానమైన మొత్తం తగ్గిపోతోంది. అది డీలరు ఖాతాలో జమ కావడం లేదు. ఈ పరిస్థితి డీలర్లు, కార్కుదారు మధ్య అన్ని చోట్ల ఘర్షణలకు దారితీసింది. **వేలిముద్ర తీసుకోని సర్వర్**
గత ఏడాది ఈ-పోస్ట్ యంత్రాల్లో సాధారణ రేషన్ సరకులకు, పండ్ల కానుకకు ఒకసారి కార్కుదారు వేలిముద్ర తీసుకుంటే సరిపోయేది. ఈసారి సాధారణ సరకులకు, సంక్రాంతి కానుకకు రెండింటికీ వేలిముద్రలు తీసుకునేలా సాఫ్ట్వేర్ను మార్చడంతో మరో సమస్య తలెత్తింది. ఒకసారి వేలిముద్ర తీసుకున్నాక రెండోసారి వేలిముద్రను సర్వర్ స్వీకరించడం లేదు.

నదుల అనుసంధానం ప్రకృతి విరుద్ధం

రాజధాని ప్రతినీధి-విజయవాడ : నదుల అనుసంధానం ప్రకృతికి విరుద్ధమని, నీటి సంరక్షణకు అందరూ సదుం దిగించాలని రావణ్ మెగనెస్ అవార్డు గ్రహీత, వాటిమేన్ ఆఫ్ ఇండియా రాజేంద్రసింగ్ కోరారు. 28వ విజయవాడ పుస్తక మహోత్సవంలో భాగంగా ఆదివారం 'నీరు-అభివృద్ధి పరిరక్షణ' అనే సభ్య అధినేత విజయ్ కుమార్ అధ్యక్షత నడపి జరిగింది. దీనికి ప్రధానకర్తగా హాజరైన రాజేంద్రసింగ్ మాట్లాడారు. మనను, గుండెలతో నదులను అనుసంధానం చేసుకోవాలిగానీ, సాంకేతికపరంగా కాదని హితవు పలికారు. ప్రభుత్వాల అంకితభావంగా తోనే సమభివృద్ధి జరుగుతుందనీ, సాంకేతికంగా నదులను అనుసంధానించడం వల్ల దుష్ప్రయోగాలు ఎదురవు తాయని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఏపీ ఒక అంధమైన రాష్ట్రమని, తన రాజస్థాన్ కంటే మెరుగైన నీటి వనరులున్నాయని వివరించారు. రాజస్థాన్లో 200 మిల్లిమీటర్ల వర్షం పడితే, ఏపీలో అధికంగా 1000 మిల్లిమీటర్ల వర్షం పాతం నమోదయ్యేదని చెప్పారు. నీటి సంరక్షణలో ప్రభుత్వాల పూర్తిగా వెనుకబాటులో

- నీటి సంరక్షణకు విప్లవాత్మకమైన చర్యలు చేపట్టాలి
- 'నీరు-అభివృద్ధి పరిరక్షణ' సదస్సులో మెగనెస్ అవార్డు గ్రహీత రాజేంద్రసింగ్

విధానాల ధోరణులతో నదులను మారుస్తూన్న అలోచనలను ప్రజల్లోకి ప్రభుత్వాల తీసుకొస్తున్నాయన్నారు. గణాంకాల చక్రాల వ్యూహంలో మనమంతా ఇరుకుపోతున్నాయని, విశ్వవిద్యాలయాల్లో నీటి సంరక్షణపై చేస్తున్న పరిశోధనలు బలహీనంగా ఉంటున్నాయని అసంతృప్తి వ్యక్తం చేశారు. ప్రపంచంలో ఉప్పునీటిని మంచినీటిగా మార్చగల శక్తి మనిషికంటే ఒక్క సూర్యుడికే ఉందని స్పష్టం చేశారు. మానవులు మాత్రం నీటిని శుద్ధి చేయడంపాటు, దాన్ని మురికి చేసేందుకే నిర్దీపంగా కుదిరినట్లు, అనుసంధానించడం కరహా చర్యలతోనే పరచాలి, కరవుల బారిన గ్రామాలు పడుతున్నాయని అన్నారు. నీటి సాక్షరత కోసం అందరూ ఉద్యమించాలని, ప్రభుత్వాలపై ఒత్తిడి పెంచాలని సూచించారు. పోలవరం పుస్తక రచయిత, పరిశోధకులు ఉమామహేశ్వరి మాట్లాడుతూ, గోదావరి, కృష్ణా నదులకూ ప్రాణం ఉంటుందనీ, ప్రజలంతా వాటిని ఒక తల్లిలాగా చూసుకోవాలని ఉండవల్లి ప్రసన్నకుమార్, రిజిస్ట్రే ఐఏఎస్ అధికారి భాస్కర రమణమూర్తి, మధులతరెడ్డి పాల్గొన్నారు.

కొడుకు చనిపోయాడని తల్లితండ్రుల ఆత్మహత్య

రాజధాని ప్రతినీధి-గుంటూరు : నారాయణమ్మ నివాసం ఉంటున్నారని. ఒక్కానొక్క కుమారుడు కానరాని పరిస్థితిలో ఓ లోకాలకు వెళ్లడంతో అతని స్మృతులను చదువుకుంటున్నారని. వంశీకృష్ణకు జ్యురం తనువలించిన విషాద ఘటన గుంటూరు నగరంలో చోటుచేసేసింది. పట్టాభివృద్ధి రెండేళ్లలో నూనె చంద్రశేఖర్ (43), భార్య సవీన (39) ఫ్యాన్సీషాపును నడుపుతుంటూ జీవిస్తున్నారు. వీరికి తొమ్మిదో తరగతి చదువుతున్న కుమారుడు వంశీకృష్ణ ఉన్నాడు. చంద్రశేఖర్ పాతే అతని తల్లిదండ్రులైన సుబ్రహ్మణ్యం,

తల్లిదండ్రులు ఫిర్యాదు చేశారు. చంద్రశేఖర్, సవీనలు మాత్రం బాలుని తలచుకుంటూ కుంగిపోయారు. అందరూ నిద్రపోతుండగా, తెల్లవారుఝామున 5గంటల ప్రాంతంలో చంద్రశేఖర్ తల్లిదండ్రులు వారిని లేపేందుకు వెళ్లగా వేలూడుతూ కనిపించారు. స్థానికుల సహాయంతో అనుపత్రికి తరలించేందుకు యత్నించగా, అప్పటికే ప్రాణాలు కోల్పోయారు. పోలీసులు మృతదేహాలను మార్చుకి తరలించారు. మార్చుకి వద్దకు

వచ్చిన విద్యార్థి సంఘాల ప్రతినీధులు, సీపీఐ నాయకులు జంగాల అజయ్ కుమార్, కోట మాల్వార్ది, సీపీఎం నాయకులు పాశం రామాధావు, సైన్సీమ నాయకులు రేళ్ల అప్పారెడ్డి, పుల్లకు కుటుంబీకులు కలిసి అక్కడే ధర్మా చేశారు. స్కూలు యాజమాన్య బాధ్యత వహించి న్యాయం చేయాలని డిమాండు చేస్తూ రోడ్డుపై బైకాయించారు. అధికారులు వచ్చి సమస్యలు సానుకూలంగా పరిష్కరించి బాధితు కుటుంబాలకు న్యాయం చేస్తామనడంతో ధర్మాను ఉపసంహరించుకున్నారు.

22 నుంచి స్వరాజ్య మైదానంలో శ్రీవారి నిత్యోత్సవాలు

రాజధాని ప్రతినీధి కోసనీమ, జిఎన్.రామ్ : అమలాపురంలో ప్రతినీధి చెందిన శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి ఆలయంలో ముక్కోటిని పురస్కరించుకుని ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహించారు. తెల్లవారుఝాము నుండి భక్తులు వేంకటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానంలో వైకుంఠ ద్వార దర్శనం చేస్తున్నారు. భక్తులు అధిక సంఖ్యలో తరలివచ్చి ఉత్తర ద్వార దర్శనార్థం బారులు తీరారు. తీర్ధం బిందీ తీసుకువచ్చి శ్రీదేవి భూదేవి సమేత శ్రీవేంకటేశ్వర స్వామివారికి పంచామృతాభిషేకాలు చేశారు. స్వామివారికి కామంతి పువ్వులతో పూజలు నిర్వహించారు. పాశింగపల్లి సూర్యనారాయణాచార్యులు, పెద్దింటి సత్యనారాయణాచార్యులు ఆధ్వర్యంలో పూజా కార్యక్రమాలు జరిగాయి. స్వామి-అమవార్లకు భక్తుల సమక్షంలో శాంతి కల్పాణం నిర్వహించారు. గురుదేవ వాహనంపై శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి, శ్రీదేవి భూదేవి అమవార్లను పురవీధుల్లో ఊరేగించారు. భక్తులకు ప్రసాదం పంపిణీ చేశారు. ఈ పూజా కార్యక్రమాల్లో రాష్ట్ర ఉపముఖ్యమంత్రి మరియు హోంమంత్రి నిమ్మకాయల వినరాజప్ప, ఆయన సతీమణి అనుపూర్ణ, అమలాపురం ఎమ్మెల్యే అయితాబతుల అనందరావు, మున్సిపల్ చైర్మన్ చిక్కా గజేష్, వైస్ చైర్మన్ వచ్చేల్లి విజయలక్ష్మి, ఏరియా అనుపత్రి అభివృద్ధి కమిటీ చైర్మన్ మెట్ల రమణబాబు తదితరులు ఉత్తర ద్వార దర్శనం చేసుకుని పూజా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమాల్లో హాజీ మంత్రి పరమల వీరరాఘవులు, అమలాపురం ఎంపీ జోరా ఈశ్వరరావు, ఏఎంసీ హాజీ చైర్మన్ అల్లాడ సోదాబాబు,

ముక్కోటిని డ్రోన్ కెమెరాలతో చిత్రీకరణ

రాజధాని ప్రతినీధి కోసనీమ, జిఎన్.రామ్ : అమలాపురంలో ప్రతినీధి చెందిన శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి ఆలయంలో ముక్కోటిని పురస్కరించుకుని ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహించారు. తెల్లవారుఝాము నుండి భక్తులు వేంకటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానంలో వైకుంఠ ద్వార దర్శనం చేస్తున్నారు. భక్తులు అధిక సంఖ్యలో తరలివచ్చి ఉత్తర ద్వార దర్శనార్థం బారులు తీరారు. తీర్ధం బిందీ తీసుకువచ్చి శ్రీదేవి భూదేవి సమేత శ్రీవేంకటేశ్వర స్వామివారికి పంచామృతాభిషేకాలు చేశారు. స్వామివారికి కామంతి పువ్వులతో పూజలు నిర్వహించారు. పాశింగపల్లి సూర్యనారాయణాచార్యులు, పెద్దింటి సత్యనారాయణాచార్యులు ఆధ్వర్యంలో పూజా కార్యక్రమాలు జరిగాయి. స్వామి-అమవార్లకు భక్తుల సమక్షంలో శాంతి కల్పాణం నిర్వహించారు. గురుదేవ వాహనంపై శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి, శ్రీదేవి భూదేవి అమవార్లను పురవీధుల్లో ఊరేగించారు. భక్తులకు ప్రసాదం పంపిణీ చేశారు. ఈ పూజా కార్యక్రమాల్లో రాష్ట్ర ఉపముఖ్యమంత్రి మరియు హోంమంత్రి నిమ్మకాయల వినరాజప్ప, ఆయన సతీమణి అనుపూర్ణ, అమలాపురం ఎమ్మెల్యే అయితాబతుల అనందరావు, మున్సిపల్ చైర్మన్ చిక్కా గజేష్, వైస్ చైర్మన్ వచ్చేల్లి విజయలక్ష్మి, ఏరియా అనుపత్రి అభివృద్ధి కమిటీ చైర్మన్ మెట్ల రమణబాబు తదితరులు ఉత్తర ద్వార దర్శనం చేసుకుని పూజా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమాల్లో హాజీ మంత్రి పరమల వీరరాఘవులు, అమలాపురం ఎంపీ జోరా ఈశ్వరరావు, ఏఎంసీ హాజీ చైర్మన్ అల్లాడ సోదాబాబు,

మున్సిపల్ ప్రతిపక్షనే చెల్లబోయిన శ్రీనివాస్, కొన్నింటి ఆశ్చర్య ఆదిబాబు, మాజీ కొన్నింటి జంగా అబ్బాయివెంకన్న, డివిఎంఎల్.అంకయ్య, నిజ తెలకె.శ్రీనివాస్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. సుమారు 6వేల మంది భక్తులకు అన్నదానం నిర్వహించారు. దేవస్థానం చైర్మన్ కల్లె రామస్వామి(దత్తుడు), ఆలయ ఈవో వివివిఎన్.ఎస్.మూర్తి, కమిటీ సభ్యులు అనంబ మూలాస్వామి, తోట విశ్వేశ్వరరావు, బసవా సింహాద్రి, తిక్కెరెడ్డి సురేష్ కుమార్, పేరూరి విజయలక్ష్మి, రేపాక సత్యనారాయణ తదితరులు ఆధ్వర్యంలో విచ్చేసిన భక్తులకు ఎటువంటి అసౌకర్యాలూ కలుగకుండా ఏర్పాట్లు చేశారు. ఆలయ ప్రాంగణంలో శంకు చక్ర నామాలు, సహస్ర డివార్లను నిర్వహించారు. ముక్కోటికి శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి వారి ఆలయంలో జరిగిన కార్యక్రమాలన్నింటినీ తొలిసారిగా డ్రోన్ కెమెరాలను ఉపయోగించి చిత్రీకరించారు.

ఇంటింటా సంక్రాంతి సంబరాలు

భోగి మంటలు

మూడు రోజుల పాటు సాగే సంక్రాంతి పండుగలో మొదటి రోజున నాలుగు మార్గాల కూడలిలోవేయబడే పెద్ద మంట. అప్పటి నుండి ఇంతకంటే మరింత వేడితో ఉత్తరాయణ సూర్యుడు రాజోతున్నడనే సంకేతం.

దక్షిణాయనంలో ఉండి నిద్ర బద్ధంతో సహా దగ్గం చేయాలనే సంకేతంతో చీకటితోనే భోగిమంట వేస్తారు. ఇంట్లో ఉండే పాత కలప సామాన్లు వస్తువులు, ఎండుకొలు లాంటివి భోగి మంటలో వేసే తగుల బెడతారు. వీటన్నిటిని దారిద్ర్య చిహ్నాలుగా భావించి తగులబెట్టాలంటారు. వేసవిలో వేడికి తగులబడే వాటిని గుర్తించాలనే మరొక సంకేతం కూడా ఇందులో దాగి ఉంది.

భోగివజ్రు: భోగి పండుగ అంటే తేగు పండ్లు, ఇది సూర్యునికి ప్రీతిపాత్రమైన పండుగ. సూర్యుని రూపం, రంగు, పేరు కలిగిన రేగుపండ్లతో నాణ్యతను కలిపి పిల్లల తలపై పోస్తారు. సూర్య భగవానుని అనుగ్రహం పిల్లలపై ప్రసరించి ఆరోగ్యం కలగాలనే సంకేతంతో భోగి పండ్లు పోస్తారు.

భోగి: దీనిని సాధారణంగా జనవరి 14న జరుపుకుంటారు. ఈ రోజు ఉదయం తెల్లవారక ముందే అందరూ లేచి భోగి మంటలు వెలిగిస్తారు. దీనిని సంవత్సరంలో ఆ కాలంలో ఉండే చలి పాత్రోలటానికే కాక ఇంకా సందర్భంగా కూడా జరుపుకుంటారు. ఇంట్లో ఉండే పాత బీళ్లు, తట్టలు, విరిగిపోయిన బిల్లలు వగైరాలను వదిలేసి, కొత్త వాటితో నిత్య నూతన జీవితం ఆరంభించటానికి గుర్తుగా కూడా ఈ రోజు మంటలు వేస్తారు. సాయంత్రం పూట చాలా ఇళ్లలో స్త్రీలు, చిన్న పిల్లలు బొమ్మల కొలుపును ఏర్పాటు చేస్తారు. దీనిలో పిల్లలు తమ దగ్గర ఉన్న వివిధ రకాల ఆటవస్తువులను ప్రదర్శనగా ఉంచి ఆనందిస్తారు. ఇంకొక మంది భోగి పళ్ళు పేరంటం ఏర్పాటు చేస్తారు. ఇక్కడ పేరంటాళు మరయం బంధువులు సమావేశమై రేగిపళ్ళు, శెనగలు, పూలు, చెరుకుగడ్డు కొన్ని నాణ్యతను కొత్త బట్టలు వేసుకున్న పిల్లలపై ఆశీర్వాద సూచకంగా కుమ్మరించి దిష్టి తొలగిస్తారు. ఈ పేరంటానికి వచ్చిన వారికి తాంబూలంతో పాటు పట్టుబట్టలు, పసుపు, కుంకుమలు పెట్టడం ఆనవాయితీ అన్నారు.

తల తర్పణం

సంవత్సరంలో మిగిలిన రోజులలో నల్ల నువ్వులు వాడరు. సంక్రాంతి వర్ష దినానా మాత్రం నల్ల నువ్వులతో మరణించిన పితృ దేవతలందరికీ తర్పణములివ్వడం ఎక్కువగా చేస్తుంటారు. దీన్నే పెద్దలకు పెట్టుకోవడం అంటుంటారు. సంక్రాంతి వర్ష దినాలో వారి వారి ఆచార సంప్రదాయాలను అనుసరించి ఈ కార్యక్రమము చేస్తుంటారు. ఈ రోజు బాడిద గమ్మడి కారు దానము ఇస్తారు.

సంకురముయ/ సంక్రాంతి పురుషుడు (సంక్రాంతి పురుషుడు), తన వాహనాన్ని (ప్రతి సంవత్సరం వేరే వేరు వాహనాలపై పురుషుడవస్తాడు. ఏ వాహనాన్ని ఎక్కడో అ వాహనానికి ఆ సంవత్సరం ఎక్కువ నష్టం అని ఒక నమ్మకం) మేళ తాళాలు చేసి సంక్రాంతి మూడు రోజుల్లో పూజలు చేస్తారు. నాల్గవనాట ఈ బొమ్మలను వాల్చాడిస్తారు.

గొబ్బెమ్మలు

పెద్ద వయసు స్త్రీలు ముగ్గులు పెడుతుంటే చిన్న వయసు ఆడపిల్లలు అవు పేడతో చేసి పెట్టే గొబ్బెమ్మలు కృష్ణుని భక్తురాజైన గోపికలకు సంకేతం. ఈ ముద్దల తలమీద కనిపించే రంగుల పూలరేకులు, పసుపు కుంకుమలు ఆ గోపికలందరూ భర్తలు జీవించియున్న స్త్రీలకు సంకేతం. ఆ గోపికా స్త్రీల రూపాలకు సంకేతమే గోపీ బొమ్మలు గొబ్బెమ్మలు మధ్య ఉండే పెద్ద గొబ్బెమ్మ గోదాదేవికి సంకేతం. సంక్రాంతి రోజులో వీటి చుట్టు తిరుగుతూ పాటలు పాడుతూ నృత్యం చేసి బాలికలంతా కృష్ణ భక్తి తమకు కలగాలని ప్రార్థిస్తుంటారు. దీనిని సందెగొబ్బెమ్మ అంటారు. గొబ్బెమ్మలు పొద్దున పూట ముగ్గులో ఉంచి, దానిపై గుమ్మడి పూలుతో అలంకారం చేస్తే చాలా అందంగా ఉంటుంది. అసలే గొబ్బెమ్మంటే ఏమిటి? ఇది భూ దేవికి పూజ అన్న మాట. భూ గోళానికి ప్రతీకగా ఆవు పేడతో చేసిన గొబ్బెమ్మలంతరించి పంటలతో పూలతో సస్య లక్ష్మీలావున్న రుతువును సూచించేందుకు గుమ్మడి పూవును, బీర పూవునూ ఇలా ఏదో ఒక్క పండు వుండే కాయచెట్టు పూలతో అలంకరించడం గమనించదగ్గ విశేషం. గుమ్మడికాయ బ్రహ్మాండానికి ప్రతీకగా ఈ సంక్రాంతి రోజున బలి చక్రవర్తి కూష్మాండదానం ఇవ్వాలని శాస్త్రం తెలుపెతోంది. సర్వ బ్రహ్మాండాన్ని విష్ణువుకు దానం ఇచ్చిన వాడే బలి చక్రవర్తి, విష్ణువును ద్వారా పాలకునిగా పొందినాడు గనుక భూగోళానికి సూచనగా గుమ్మడి పూవును, గోళంగా చేసిన ఆవుపేడ పైన వుంచుతారు. ఆవు పేడ పంటలు పండే శ్రేష్టమైన ఎరువు, పంట, సంతానమూ, సంపద ఇవన్నీ లక్ష్మీగా భావించారు. మన ప్రాచీన రుషులు. అందుకని కడుపార అందరినీ కన్నతల్లిగా ఈ భూదేవి ని పూజించి ఆడి పాడి వేడుకుంటారు. సంపదనీయవే అంటూ ఈ నాటికి గొబ్బెమ్మ అట ఆడుతూ, కట్టుకుని కాలి అండెలు ఘుల్లుఘుల్లుమనేలా గెంతుతూ 'సుట్టి గొబ్బెమ్మ, సుట్టి గొబ్బెమ్మ, మొగలి పూవు పంటి మొగిద్దీయవే చామంతి పూవు పంటి చెల్లెలీయవే సుట్టి గొబ్బెమ్మ!' అంటూ ఆనందంగా నృత్యం చేస్తూ పాట పడతారు.

రథం ముగ్గు
ముగ్గు రోజులతో పూర్వపతా అందరికీ ఆనందాన్ని పంచే పండుగను ఘనంగా సాగంపేందుకు పట్టినదే రథం ముగ్గు. అందరూ ఒకరిని ఒకరు తోడంటూ కలసి సహజీవనం సాగించాలి అనే సంతకాలతో ఒక రథం ముగ్గు తాడును మరొక ఇంటి వారి ముగ్గుతో కలుపుతూ పోతుంటారు.

సంక్రాంతి

పండుగ వచ్చిందంటే యావత్ దేశం పులకరించి అందాలతో తోణికనలాడుతోతుంది. - ప్రకృతి మాత కూడా సంక్రాంతి శోభతో ఒక నూతన అందం సంతరించుకుంటుంది. ప్రకృతి మాత కూడా సంక్రాంతి శోభతో ఒక నూతన అందం సంతరించుకుంటుంది. పొలాల్లో ఎటు చూసినా పంటకు వచ్చిన సస్యములతో చూచుటకు కన్నుల పండువగా ఉండే పండుగ సంక్రాంతి. ప్రకృతి అంతా ఒక నూతన వైభవంతో పులకించే కాలం ఇది. అందుకే శ్రీనాథ మహా కవి దీనిని పెద్ద పండుగ అని అభివర్ణించారు. పెద్దల నుండి పిల్లల వరకు అందరూ తమతమ ఇష్టదైవాలకు మొక్కుకుని ఆశీస్సులు పొందే పుణ్యకాలం గనుక దీనికి మొక్కుల పండుగ అని కూడా పేరుంది. " సంకురమయ్య" అనే సంక్రాంతి పురుషుడు తూర్పు ఆకాశంలో దర్శనం యిస్తాడు. గనుక సంకురమయ్యే చల్లని చూపు కావలసిన పండుగగా " సంకు -రాతిరి " పండుగ అయ్యింది. ఆధ్యాత్మికంగా చూస్తే సూర్యుడు మకర రాశిలోకి ప్రవేశించే కామే మకర సంక్రమణము. మకర సంక్రమణము నుండి ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలము ప్రారంభం అవుతుంది. ఆ తరువాత ఇది ఆరు మాసాలు ఉంటుంది. ఈ కాలంలో శారీరక పరిశ్రమకు, పూజలకు, సాధనలకు, కృషికి అనువుగా ఉంటుంది. ఆంధ్రులకు పెద్ద పండుగ సంక్రాంతి. ఇది కొన్ని ప్రాంతాలలో భోగి, మకర సంక్రమణం, కనుమ అని మూడు రోజులు జరుపుకుంటారు. ఇతర ప్రాంతాలలో నాలుగు రోజులు జరుపుకుంటారు. ముఖ్యంగా పంట చేతికి వచ్చిన ఆనందంలో రైతులు ఈ పండుగ

జరుపుకుంటారు. కాబట్టి రైతుల పండుగగా కూడా దీన్ని అభివర్ణిస్తారు. నిజానికి ధన్యాసారంభంతోనే నెలరోజులు మూమూలుగానే సంక్రాంతి వాతావరణం చలిచలిగా తెలుగు నాట ప్రారంభమవుతుంది. ఆ నెల రోజులు తెలుగు పల్లెలు ఎంతో అందంగా, ఆహ్లాదకరంగా అలరారుతాయి. బుడబుకలు వాళ్ళు, పగడి వేషధారులు, రకరకాల జానపద వినోద కళాకారులు తయారవుతారు. ఈ పండుగకు దాదాపు నెల రోజుల ముందు నుంచే ప్రతి రోజు తమ ఇళ్ళ ముంగిళ్ళను రంగవల్లులు, గొబ్బెమ్మలతో అలంకరిస్తారు. ముగ్గులు వేయడానికి ప్రత్యేకంగా బియ్యపు పిండిని వాడతారు. కళ్ళం నుంచి బళ్ళ మీద ధాన్యం బస్తాలు ఉంటాయి. భోగినాడు భోగి మంట విధిగా వేయాలిందే. ఆ సాయంత్రం పేరంటంలో పిల్లలతో భోగిపళ్ళు తప్పవు. ఈ పెద్ద పండుగకు కొత్త అత్తవారినిగా అత్తవారింటికి వస్తాడు. మరదళ్ళు ఏకసక్కాలకు ఉడుక్కుంటారు. కోడి పండాలు, ఎద్ద బళ్ళ పండాలు జరుగుతాయి. ఇవన్నీ సంక్రాంతి పండుగకు శోభ చూపే సర్వసామాన్య విషయాలు.

సంక్రాంతి

రెండవ రోజుయిన సంక్రాంతి రోజున పాలు పొంగించి, దానితో మిఠాయిలు తయారుచేస్తారు. దాదాపుగా అందరి ఇళ్లలో అరిసెలు, బొబ్బిట్లు, బంతిలకు, చక్కినాలు, సాంతాలకులు, సేమియా పాయసం, పరమాన్నం, పులిహోర, గారెలు మొదలయిన పంటకాలు చేసి కొత్త బిల్లుల దరించి పండుగను ఆనందిస్తారు. ఈ రోజున పితృదేవతలకు తర్పణాలు పడుతారు. ప్రతీ సంక్రమణానికి పితృతర్పణాలు ఇవ్వాలి. కాని మిగిలిన పడకొందు సంక్రమణాలకు ఇవ్వక పోయినా, ఈ మకర సంక్రమణానికి మాత్రం తప్పకుండా పితృ తర్పణాలు ఇస్తారు. సంక్రాంతి రోజులలో మనము చూసే ఇంకా సుందర దృశ్యం గంగిరెద్దులను ఆడించే గంగిరెద్దుల వారు. చక్కా అలంకరించిన గంగిరెద్దులను ఇంటింటికి తిప్పూతూ డోలు, సన్నాయి రాగాలకు అనుగుణంగా పాడేతే చేయాలి వృత్తాలు చూడటానికి చాలా రమణీయంగా ఉంటాయి. ఆ గంగిరెద్దులు మనము ఇచ్చే కానుకలను స్వీకరిస్తున్నట్లుగా తలలు ఊపుతూ

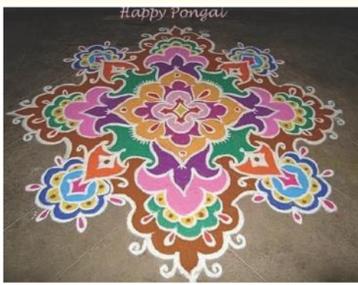
కనుమ

మూడవ రోజుయిన కనుమ వ్యవసాయంలో తమకు ఎంతో చేదోడువాడోడు ఉన్న పశువులకు సుఖాకాంక్షలు తెలపడానికి జరుపుకుంటారు. ఉన్న పశువులకు శుభాకాంక్షలు తెలపడానికి జరుపుకుంటారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో కోడి పండాలు కూడా నిర్వహిస్తారు. అయితే ఆ పండాలు జీవహింసగా భావించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిషేధించింది. అంతేకాదు కనుమ నాడు మినుము తినాలనేది సామెత, దీనికి అనుగుణంగా ఆ రోజు గారెలు, ఆపడలు, చేసుకోవడం ఆనవాయితీ. కనుమ మరునాటికి ముక్కనుమ అని అంటారు. దీనికి బొమ్మల పండుగ అని పేరు. దక్షిణ భారతదేశంలోని ప్రజలు ఈ పండుగ మూడు రోజులను శ్రద్ధాసక్తులతో జరుపుకుంటారు. ఉత్తర భారతదేశంలో మాత్రం ఈ పండుగలోని రెండవ రోజుయిన మకర సంక్రాంతి లేదా లోరాని మాత్రమే జరుపుకుంటారు. కనుమ రోజున మాంసాహార తినడం అలగడం ఆనవాయితీగా వస్తుంది. మాంసాహారులు కాని వారు, గారెలతో సంకృష్టి పడతారు. అలాగే కనుమ రోజున ప్రయాణాలు చేయకపోవడం కూడా సాంప్రదాయం.

సంక్రాంతి ముగ్గులు

ఆడవాళ్ళు కళా నైపుణ్యముంతా పుణికి పుష్పకున్నవి సంక్రాంతి ముగ్గులు. సంక్రాంతి రథం అని, తాబేలు అని, పద్దుం అని ఇలా రకరకాల సంక్రాంతి ముగ్గులు, రంగు రంగుల రంగవల్లికలతో పెట్టి కళా నైపుణ్యముంతా తెలుగు గడ్డమీద ఒలకబోస్తారు మహిళామణులు. అంతేకాదు ఈ ముగ్గులపై గొబ్బెమ్మ పెట్టి తులసికోట వద్ద ప్రమీదలతో ముగ్గుల మీద దీపాలు వెలిగించి సంజవేళ, సంజ కాంతులలో దీప లక్ష్మీలా వెలిగిపోతుంది. రాకృత రవులు లేకుండా ఒక పద్దతిలో అలకబడిన నేల, మేఘాలు లేని ఆకాశానికి సంకేతం. ఒక పద్దతిలో పెట్టబడు చుక్కలు రాత్రివేళ కనిపించే నక్షత్రాలకు సంకేతం. ఎంత పెద్దదైనా చిన్నదైనా ముగ్గు మధ్య గడిలో పెట్టే చుక్క సూర్యస్థానానికి సంకేతం. ఇంకొక దృక్పథంలో గీతలు స్థితి శక్తికి చుక్కలు గతి శక్తికి సంకేతాలని, ముగ్గులు శ్రీ చక్ర ప్రతీకలని శక్తి తత్వ వేత్తలు అంటారు. ఇక వివిధ ఆకారాలతో వేసే ముగ్గులు విల్లు ఆకారం పునర్వసు నక్షత్రానికి, పుష్పం పుష్పమీ నక్షత్రానికి పాము ఆకారం ఆభేష నక్షత్రానికి మేక, ఎద్దు, పీత, సింహం, ఇలాంటివి మేష, పుష్యభ, మిథున, కర్కాటక రాసులకు తొమ్మిది గదుల ముగ్గు నవగ్రహాలకు సంకేతాలుగా చెప్పవచ్చు.

హరిదాసు :

గొబ్బెమ్మతో ఇంటి ముందరి భాగాన్ని అలంకరించి హరిని కీర్తించే భక్తులకు సాక్షాత్ శ్రీకృష్ణుడే హరిదాసు రూపంలో వస్తాడని సంకేతం. ఆయన తల మీద మంచి గుమ్మడి కాయ ఆకారంలో గల పాత్ర గుండ్రముగా ఉండే భూమికి సంకేతం. దాన్ని తలమీద పెట్టుకుని ఉండటం శ్రీహరి అయిన తానే భూమిని ఉద్ధరిస్తున్నానని చెప్పే దానికి సంకేతం హరినామా కీర్తన చేస్తూ రావడం. ఇది సంక్రాంతి నాడు కనిపించే అందమైన దృశ్యం. వెత్తిన తళతళ బంగారంలా మెరిసే కలశం పెట్టుకుని అందులో వొంగి బియ్యం వేయుంచుకుంటూ, చేతి చిరుతలు, కాళ్ళు గజ్జలు గల్లు గల్లుమని మ్రోగాగా భక్తి పారవశ్యంతో 'హరి గోవిందా ' అంటూ తీర్థం తీర్చుకోతే భక్తిని ప్రసారం చేసేవారు ఈ హరిదాసులు. హరిదాసుని భక్తికి తన్నయ్యలైన గృహస్థులు ఆనందంగా, తలోదోశుడా మంచి బియ్యం ధర్మం చేసేవారు. ఇది బిచ్చం కాదు.

గంగిరెద్దు :

ముందు వెనుకల చెరో ప్రమిదితో (శివ గణం) ఎత్తైన మూపరం శివలింగాకృతిని గుర్తు చేస్తూ శివునితో సహా తన సంక్రాంతి సంభరాలకు హాజరయ్యానని చెప్పే సంకేతం గంగిరెద్దు ఆవుల ఏడా ఎద్దు ఇంటి ముందు ముగ్గులో నిలిచిందంటే ఆ నేల ధర్మ బద్ధమైనదని అర్థం. "జగోప గోరూపధామయోవోర్ణం" దీని అర్థం. ఆ నేల ఆవుకి సంకేతం ఆ నేల నుండి వచ్చిన పంటకు సంకేతం. ముంగిట నిలిచిన ముందు వెనుకల ముందు ఆమెడిస్తున్నామని ఇంటింటికి తిరుగుతుంటారు. హిందువులు పండుగలలో సంక్రాంతి మాత్రమే సౌర గమనాన్ని అనుసరించి వస్తుంది. సంక్రాంతి లక్ష్మీలా అందంలో తెలుగాడవడుడు. తెలుగుదనం ఉట్టి పడే పండుగ సంకురాతిరి పండుగ అని ఊరికే అనలేదు. గొబ్బె పాటలు, ద్యాన్యకోలాటం, కోడి పండెలు, గొరిపొట్టెళ్ళ పండాలు, ఎద్దుల పండుగ పండెలు ఒకటిమిటి, సస్యశ్యామలమైన దేశానికి అన్నపూర్ణ అయిన తెలుగు గడ్డ మీద ఈ పండుగ వేడుకలు వ్యవసాయాత్మికంగా అందం ఇనుమడింప చేస్తాయి. ఇలా తెలుగుదాన్ని ప్రతిబింబించేవి. అసలే సంకురాతిరి పండుగ వేడుకలతో నిండి కన్నులు కళకళలాడించే లక్ష్మీ శోభను తెలుగునాట ఏ ఇంట చూచినా సస్య లక్ష్మీతో, గృహ లక్ష్మీతో, ధాన్య లక్ష్మీతో కలిసి ధన లక్ష్మీ తాండవపాడించే తెలుగు పండుగ.

